

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apere Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarchie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru streinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceane Sibiu, strada Măcelarilor 47.
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Prenumeratiune nouă la „Telegraful Român”

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe trimestrul Octobrie-Decembre al anului 1888, cu prețul cel mai moderat, ce se poate vedea în fruntea foaiei.

Banii de prenumeratiune se trimit mai cu înlesnire pe lângă asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung.) Numele prenumerantului, al comunei, unde se află cu domiciliul, și eventual al poștei ultime se fie scrise bine, ca să se poată ceti.

Se atrage atențiunea on. domni abonați, al căror abonament se sfârșese cu ultima Septembrie 1888, să-și înnoiască abonamentul, pentru-că altfel espeditura va fi silită a sista espedirea foaiei*).

Editura „Telegrafului Român” în Sibiu.

*) O înlesnire foarte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fășii de adresă dela abonamentul ultim.

Sibiu, 30 Septembrie.

Cu ziua de mâne se deschide sesiunea ordinară a congresului nostru național bisericesc.

Un veac și jumătate vitregitatea timpurilor a ținut despărțiți pe românii din aceste locuri în două confesiuni, și despărțirea mai ține încă și astăzi.

Curent dușmănos esistenței noastre naționale a fost motivul principal, care a realizat desbinarea confesională a românilor.

Curent dușmănos desvoltării noastre naționale susține și astăzi încordate relațiunile confesionale între aceste două biserici, și dacă la ori-ce îmbunătățire intenționată din partea noastră, care la noi nu se poate face fără a cere jertfire materială dela credincioșii nostri, dacă intenționată îmbunătățire este exploatată sistematic cu turburarea poporului nostru, și tragerea lui la unire, această împregiurare noi o atribuim creșterii făcute prin seminariele catolice, cari n'au în vedere desvoltarea noastră culturală.

Curent dușmănos desvoltării noastre naționale observăm pas de pas aproape în toate manifestațiunile vieții publice aici la noi.

Și noi, repetăm, punem vina în sarcina presei, care terorizează opiniunea publică, aceasta terorizează la rëndul seu pe toate căile, și nu este mod să mai afli ați om în întreagă țeara, care să poată da pept cu curentul pământ dominant ați în presă și în societatea ungurească.

Sub această presiune stau și organele statului, și noi am esperiat, încă am prea esperiat gradul cel mare, în care acest curent a influențat o serie de acțiuni în contra noastră.

Curent dușmănos bisericii noastre s'a desvoltat în însași biserica noastră. O parte a presei noastre și-a pus în fruntea programei discreditarea tuturor instituțiilor noastre bisericesci, și oameni susținuți de biserica noastră în înalte funcțiuni bisericesci de ani de zile, și de și, cu multă predilecțiune lovesc în biserica noastră, denunțând în sus, stând în conivență cu dușmanii declarați ai bisericii noastre, denunțând în jos, trăgând în tină pe arhierii nostrii, pe consistoriele noastre, pe singuraticile fețe bisericesci de ceva valoare, încât aceste nu erau pe o coardă cu neamicii bisericii noastre.

Curent dușmănos a ținut aproape un veac fără păstorii sufletesc turma noastră cuvântătoare din Ardeal. Curent dușmănos desvoltării noastre naționale a ținut în umilire pe păstorii acestei turme dela 1784 până la venirea nemuritoriului Șaguna.

Cu aceste curente dușmănoase desvoltării noastre ca români greco orientali și au făcut seamă biserica noastră, când având în vedere principiile canonice, și în special canonul 34 apostolesc, diecesele surori s'au intrunit în o metropolie. Constituți pe una și aceeași basă, n'au mărind unele și aceleași tendențe, românii gr. or. din Ungaria și Transilvania sunt mâne întruniți în supremul for legislativ bisericesc, în congresul național bisericesc.

Suntem conscii de greutatea de tot soiul, cu care avem să ne luptăm, de aceea ne intrunim ca să punem cu toții peptul, și umăr la umăr, să facem cale deschisă, și să dăm și noi înainte.

Suntem conscii de situațiunea cea grea, care ni s'a creat nu prin vina noastră. Voim deci să ne luminăm, să ascultăm vederile capilor nostri bisericesci, și ale bărbaților, cari prin pozițiunea lor și prin lunga esperiență, cunosc calea cea mai bună, cea mai salutară, pe care avem să mergem.

Voim să lucrăm în cele din urmă cu inima deschisă, ca toată lumea să vadă, că noi nu deliberăm, nu enunțăm concluse cu ușile încuiete, ci în fața lumii, ca să amuțescă toți cei ce cârtesc asupra noastră ca biserica, și ca națiune.

Representanții clerului și ai poporului nostru din întreagă provincia metropolitană sunt mâne întruniți în congresul bisericesc, adunați în jurul arhierilor, ca să conlucre pentru uniformă întocmire a aședemintelor noastre bisericesci spre prosperarea bisericeii.

Apostoli dela margini! Bine-a-ți venit!

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Român.”

Serbătorile din Năsăud.

La 4 Octobrie st. n. a. c. s'au petrecut în Năsăud, un opid în comitatul Bistrița-Năsăud, oare-cari lucruri, cari au însemnătate nu numai particular-ținutale, ci și general-naționale, pentru-că sunt acte, cari privesc cultura noastră național-românească. Aceste evenimente sunt: jubileul de 25 ani al esistenței gimnasiului superior din Năsăud, săntirea noului edificiu gimnasial și săntirea steagului pentru acel gimnasiu. Se cuvine deci, ca cu toții să petrecem cu atențiune și interes aceste acte, căci sunt efluc al spiritului poporului nostru, sunt lucruri ale unei populațiuni, a unui ținut, care are oare-care trecut istoric și de cinste loc în istoria noastră națională. Și acestea cu atât mai vârtos, căci sunt legate și serbătorile anume deodată cu onomastica Majestății Sale, a preabunului nostru monarch, împăratul-rege Fransisc Iosif I. Asupra acestor serbătoriri se va estinde raportul, ce-mi permit a face, și pe care Ve rog a-l publica în coloanele „Telegrafului Român.”

I.

Cu desființarea graniței, românii militarizați în regimentul al II lea de graniță cu centrul în Năsăud, au destinat pentru scopuri de cultură o însemnată parte din averea lor. Anume, toate comunitățile granițarești, ca un corp moral și ca jurisdicțiune granițarească militară, sub timpul sustărei institutului militar, și-au format două fonduri, numite: „fondul de montur și fondul de provente”. Cu ocaziunea desființării acestui institut militar la 1851, fondul de montur s'a transpus dela administrarea militară în administrarea organelor finanțari provinciale; ear fondul proventelor se îndură Majestatea Sa împăratul Fransisc Iosif I al declara de proprietate comulativă a tuturor comunelor granițarești. Aceste în adunarea lor reprezentativă dela 13 Martiu și 1 August 1851 au decis: „ca acel fond, să nu se împartă între proprietari, ci să rămână în toată întregitatea lui, ear din venitul lui curat să se ajuture fii fostilor granițeri la institute mai înalte de învățământ.”

Au durat mai bine de 10 ani pertractările asupra fondului de provente, până când la 1862 s'a subscris o invoice, că fondul de montur se dechiară ca fond de stipendii, ear cel al proventelor ca fond scolastic. Tot prin aceea invoice au hotărât acele comunități, ca având de devisă: „literatura și cul-

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istoriă.

(Urmare.)

6. Nro aul. 125 ex 1760.

Nos Maria Theresia etc. Memoriae commendamus tenore praesentium significantes, quibus expedit, universis: Quod tametsi pro materna nostra, quam in fidelium nostrorum Subditorum salutem, quietem et felicitatem incessanter gerimus, sollicitudine etiam ad querelas illas, quae ob exortas aliquot ab hinc Annis unitum inter, ac non Unitum Graeci Ritus in haereditario Nobis Transylvaniae Principatu sequacem Clerum et Populum Valachicum discordias ad Nos ab utriusque delatae fuerant componendas et animorum motus sedandos congruas et omnino salutares, si rite observatae fuissent, dederimus repetitis vicibus ordinationes ad Gubernium nostrum in memorato Principatu Regium de tempore in tempus rescriptas, plures tamen ex non Unitis Valachis subditis nostris permissos in eundem Principatum extraneos Sacerdotes et disseminata concitatoria et seductoria scripta eo permoti fuerint, ut cum prius

in fide et obsequio persisterint, varios excessus committerent, juxta Patriarum legum tenorem gravibus poenis procul dubio obnoxios; perpensa eorum ruditate Suaviora ad praeventendum deinceps omne seductionis periculum media adhibere constituerimus, ac obinde benigni nostri ad praefatum nostrum Gubernium Transylvanicum 13-a Iulii Anni novissime ex evoluti 1759 exarati Mandati virtute dicto populo in casum verae resipiscentiae non solum ea, quae utque ad publicationem nunc citati nostri mandati perperam patrata fuerunt, condonaverimus, sed et omnem in futurum discordiarum ansam tollere vollentes illis, quicumque ab unione defecerant (nisi sponte ad illam redire velint) certis et in superius memorato Mandato nostro declaratis, atque mox recensendis sub conditionibus tolerantiam indulserimus, toties fato Gubernio nostro una committendo, ut hocce indultum Plebi graeco Ritui addictae, quae ad illud usque tempus ab unione se dissentire, declarasset, solemnitate debita ad notitiam et captum singulorum curet confestim promulgari, nulla tenuisque admittat, eosdem non unitos seu Popae illi sint seu Laici ex capite non observatae Unionis a quoniam ulterius molestari sed in locis, ubitales adhuc existebant, qua tolleratos indulto Religionis suae exercitio sub Conditionibus praescriptis manteneat; Displicenter nihilo minus experiamur etiam isthoc singulare prorsus et insigne Indultum, ut ut

iterato publicatum sit, debito plerisque in locis eventu frustratum fuisse. At quia.

Eventum hunc sequiorem officialium respective et commissariorum, quibus praefatas benignas nostras resolutiones ad singulorum captum sincere publicandi commissa fuerat Provincia errori et culpa magis, ac repetitae Plebis Graeci Ritus non Unitae tribuendum informamur, eo adhuc Nos inclinari passae sumus, ut ex mera, et superabundanti Gratia Caesari Regia benignam intentionem nostram, ac Resolutionem circa subditos nostros Valachos Graeci Ritus in Transylvania non unitos, uti praemissum est, in illius conformitate editas iterato et quidem ne ignorantia se deinceps quispiam excusare valeat, lingua sua vernacula in omnibus et singulis locis hic specificatis ut pote Szelitye etc. *) promulgari mandamus.

(Va nrma.)

*) Hic specificabuntur omnia illa loca, quae in specificatione per Episcopum exhibita enumerantur, ut et illa, quae ab officialibus Districtus Fogaras in relatione ab ipsis data recensentur, ut ut hoc in Catalogo exhibito per Episcopum enumerata non sint, imo ad evitandam in futurum omnem congruendi ansam, executientur deno relationes per officiales exhibitae et si in his unus aut alter pagus reperitur, qui in specificatione Epipi nominatus non esset, idem etiam Passibus inserendus esset.

tura poporului român în toate ramurile de știință, artă și meserie, de acum încolo, după-ce se va străpune cu toate isvoarele lui, se se întrebuinteze singur și numai pentru scopuri școlare.“

Ce e drept, nu a trecut mult și intenționea fondatorilor a devenit realitate, căci organizându-se școlile existente în Năsăud, Monor, Zagra, Jelciu Sangeorgiu și cea greco-orientală din Borgo-Prund, prin o prea înaltă rezoluție majestatică a ajuns a fi realizată și dorința exprimată în cap VI p. 4 al actului fundamental: „înființarea unui gimnasiu complet în opidul Năsăud“.

Acest gimnasiu s'a deschis cu mare solemnitate la 3 Octombrie n., 1863, cu care ocaziune, teologul absolut Ioan Lazar, ca unul dintre primii profesori și mai târziu director a improvisat în metrul odei lui Horațiu: „Integer vitae“ odă ocazională, prin carea glorificând virtutea română militară, simbolisată prin Marte, a exprimat, că aceia-și fii alui Marte au ridicat și Minervei un templu de cult dîcînd:

Dacă romanii, domnitorii lumii
 În mama noastră acea veche Roma,
 Zidiră altare și temple mărețe
 Sacrei Minerve;

Astăzi strănepoții fie o Minervă!
 Ție-ți consacră brava sa junime;
 Ea va fie ariul templu

In Dacia vechie

Și nu întrelăsă a spune, că tot aceea cu aceea ocaziune au știut să asocieze virtuții militare și belice, virtutea romană reinviată, când cântă:

Astăzi virtuții belicei străbune,
 Fii lui Marte de pe valea Rodnei
 Șciu se înșoțească a doua „rediviva
 Virtus romana.“

Acest gimnasiu, ca un centru de cultură pentru românii din părțile nordice ale țării, deschidându-se cu înalta clasă, în carea erau înscriși 40 elevi, dintre cari doi astăzi se află chiar în serviciul institutului, ba unul ca director a tuturor așezămintelor grănițarești, s'a plasat deocamdată în unul din edificiile foste mai înainte militare.

A fost grea problema, ce-și luase spre rezolvire cei dintâi bărbați de carte și școală. Grea, căci lipsiau încă oameni anume pregătiți, lipsiau total mijloacele de învățămînt. Era însă ușor, căci nu lipsia bunăvoința, nu lipsia zelul și perseverența: „Agere et pati fortia romanorum est.“

Ce e drept, că pentru o clădire corăspundătoare și amăsurat cerințelor pedagogice, comunitățile grănițarești prin amintita invoice în cap VII au declarat a da tot materialul trebuincios. Cu toate acestea schimbarea sistemului află acel material numai pe hârtie. Succesive clasele se completează și în 1870, deschidându-se și clasa VIII, la 3 și 4 Iuliu 1871 se ține cel dintâiu examen de maturitate cu 16 abiturienți, cari afară de doi repausați, astăzi toți trăiesc după carte. Și încă tot nu era un nou edificiu. Așa au trebuit să treacă 25 ani, până când se vedem aceasta dorință realizată. Și nu me sfiesc a spune, că pași mai serioși pentru acesta au început a se face după-ce a ajuns atât în fruntea institutului, cât și a administrației un elev al acestui gimnasiu, directorul gimnasiului și al fondurilor, Ioan Ciocan. Lucrul, ce e drept, s'a forțat, după-ce aceste fonduri la 1886 au ajuns sub comisariat, și după mature pertractări, în Iuliu 1887 s'a început clădirea aceluia palat al muselor, care astăzi stă gata spre decorul ținutului și glorificarea fondatorilor, ca unic în țeară între edificiile de felul acesta, și după mărturisirea reprezentantului ministerial dela sântirea: ar putea face onoare ori și căruia popor și chiar capitalei țării. Suma spesată pentru acest templu al muselor trece peste 100,000 fl., o sumă destul de considerabilă, când șcim, că asupra unei însemnate părți din basa venitelor grănițarești atârna sabia lui Damocle.

Ci nu voi să-mi amăresc pentru aceastădată sufletul cu reflecțiuni asupra țării firului, de care atârna aceea sabie, ci rămânînd între marginile dispoziției cașionate de impresiunea sîrbătoarei din 4 Octombrie, voi încerca descrierea informativă a acesteia.

II.

Prevedîndu-se, cumcă clădirea va fi isprăvită la acest timp, s'au luat dispozițiile, ca aceste sîrbători să se poată prăsnui în mod demn. În scopul acesta, constituindu-se în comitet arangiatoriu membrii corpului didactic și ai administrației fondurilor, a și făcut invitațiunile și pregătirile de lipsă. Cu privire la invitațiunile s'au avut în vedere în prima linie impregiurarea, că acest gimnasiu este un așezămînt de cultură alături cu celelalte, de cari dispune poporul românesc din aceasta țeară; că e institut confesional și stă sub scutul bisericeii; că fiind susținut din fondul, acum central, la care participă cu însemnată parte și comunități greco-orientale, autoritatea consistoriului archidieceșan din Sibiu încă se fie considerată.

La invitațiunea făcută au răspuns cu participare un public inteligent foarte însemnat. Dintre autoritățile superioare au urmat invitațiunii Ilustritatea Sa episcopul gr. catholic al Gherlei, Dr. Ioan Szabó; comisariul regesc, comitele suprem baron Desideriu Bánffy; ministeriul cultelor și a instrucțiunii publice, trimițînd ca reprezentante pre consilierul de secțiune, Ilustritatea Sa Dr. Ioan Klamarik.

Încă în 3 Octombrie aceste superiorități au fost primite de către o deputațiune la gara din Bistrița, apoi la marginea cercului și de către primăria opidului, junimea studioasă, pompierime și inteligență la intrarea în Năsăud, unde li se pregătise și un arc. Seara junimea studioasă, sub conducerea profesorului de gimnastică și de musică, plecînd cu 50 torțe dela edificiul vechiu, care era iluminat, au mers în fața edificiului nou, care era de asemenea iluminat în ferestrele sale cu transparente și portretele Majestăților Lor, după ovațiunile aduse aici pentru Majestatea Sa, s'au făcut serenade cu cântări și ovațiuni Ilustrității Sale episcopului, comisariului regiu, reprezentantului ministerial, patronatului, la persoana președintelui aceluia, apoi pe urmă corului profesoral la adresa directorului. Aceste serenade au succes spre îndestularea generală și pe lângă observarea celei mai stricte ordini; s'a dovedit și cu asta ocaziune, că suntem popor de ordine, că tinerimea este crescută în disciplină și că recurirea alor 24 gendarmi s'a arătat superfluă. Cântările au fost potrivite alese, s'a observat însă, că în executarea lor nu este destulă siguranță.

A doua zi, 4 Octombrie, adevărata zi de sîrbătoare, favorită de un timp senin și cald, junimea studioasă, după ce cel mai bătrîn dintre profesori, catechetul L. Pavelia, la depărtarea dela vechiul edificiu, li-a adresat câteva cuvinte, au asistat la serviciul divin, celebrat în biserica parochială la 8 oare de către Sîntia Sa episcopul cu asistență numeroasă. După încheierea acestuia și după rugăciunea pentru sănătatea Majestății Sale, în procesiune și la sunele clopotelor, publicul adunat s'au adunat la edificiul cel nou, în fața căruia s'a îndeplinit sîntirea apei și stropirea lui precum și sîntirea flămurei gimnasticale. Cântările liturgice s'a prestat în parte de corul micșt al înființîndei reuniuni de cântări, sub conducerea profesorului de musică, și cu acompaniari pe harmoniu, în parte de către elevii gimnastici, sub conducerea instructorului în cântarea bisericească G. Pletosu; cele dela sîntirea apei numai de către junimea studioasă gimnastică.

Tot în fața edificiului nou s'a îndeplinit și actul de predare în modul următoriu: S. S. P. Episcopul luînd în mână cheia dela intrarea principală și stînd următoarele cuvinte: „În numele Tatălui și al Fiului și al sîntului Duch, predau aceasta cheie ca simbol al acestui institut pentru de a fi înaintată la locul destinațiunii sale. În veci vecilor să fie lăcaș pentru preamărirea lui Dzeu și cultivarea simțămîntului religios“, — a dat-o în mână comisariului regesc.

Comisariul regesc, în numele Majestății Sale și cu dorința ca acest institut să fie lăcaș pentru cultivarea simțămîntului de loialitate și alipire către tron și dinastie, și focalariu pentru promovarea științelor, — a predat o reprezentantului ministerial.

Reprezentantul înaltului ministeriu de culte și instrucțiune, Ilustritatea Sa Dr. I. Klamarik, într'o cuvîntare mai lungă, a schițat datorințele junimei într'u împlinirea obligămintelor față de educatori și fondatori; s'a adresat apoi către corpul profesoral cu cercarea de a nisui, ca instrucțiunea să fie practică și să nu uite, că legătura între popoarele aceleia și patrii fiind limba, pe lângă cultivarea limbei materne ca limbă de propunere, să nisească a aduce la valoare cerințele legii în privința învățării limbei maghiare. S'a adresat apoi către patronat, lăudându-i nisuița într'u zidî muselor un locașiu corăspundătoriu și exprimîndu și dorința, ca acesta să fie lăcaș pentru cultivarea simțămîntelor patriotice, — a predat cheia în mână președintelui patronatului.

Președintele patronatului, Reverendisimul vicariu Greg. Moisiș, constatînd, că intențiunea patronatului astăzi este realizată, și că jertile lor până acum nu au fost zadarnice, cu dorința ca acest institut să fie lăcaș pentru cultivarea simțămîntelor de recunoștință către protector, de mulțămîntă către fondatori și susținători, — a predat cheia în mână directorului dela administrațiunea fondurilor.

D. nul Ioan Ciocan, într'un discurs mai lung, arătînd căta parte de vrednicie compete fie-cărui din factorii și organele, prin a căror mână a trecut cheia, pe carea ca simbol acum o are în mână, și făcînd pomenirea fondatorilor repausați, cu provocarea, ca idealul într'u creșterea tinerimei să fie „litterae et virtus“, — a predat cheia directorului gimnastic actual.

Directorul gimnastic, Dr. Pavel Tanco, într'un discurs bine chipsuit, pucînd dela a constata, că devisa timpului modern este știința, și că puterea consistă în știință, arată fazele de dezvoltare, prin cari a trecut institutul în timp de 25 ani ai existenței sale, arată, în ce consistă însemnatătea lui

culturală și cu date statistice arată numărul și ocupațiunea acelora 210 inși, cari dela 1871 incoace, susținînd examenul de maturitate la acest gimnasiu, astăzi trăiesc după munca lor intelectuală, ori că sunt destinați pentru un studiu ori altul.

În chipul acesta cheea era ajunsă la locul destinațiunii sale și prin aceasta predarea noului edificiu efeituită.

Cu aceasta ocaziune s'a îndeplinit și predarea flămurei gimnasticale, sîntite ceva mai înainte. Istoricul acestei flămure este următoriu: Cu ocaziunea expozițiunii, ce s'a arangiat de către Asociațiunea transilvană la Sibiu, se concepuse ideea de a se pregăti un desemn, care mai apoi să fie icoana pentru flămura, ce era să se facă pe seama gimnasiului. Ideea deși nu a eșit dela dînesele, dar ea este a damelor române din Năsăud și jur, deoare ce ele nominatim figurează cu sume bănesci ca întemeietoare ale fondului pentru flămura gimnastică. În numele aceluia directorul administrațiunii, a predat steagul sîntit în mână directorului gimnastic, ear acesta decorendul cu medalia de argint, obținută din partea gimnasiului la acea expoziție, l'a predat junimei la adresa instructorului de gimnastică Dr. A. P. Alexi. Cu un discurs mai lung al acestuia, în care între altele special la primirea steagului, a făcut o recapitulare a celor dîse de oratorii de mai înainte, s'a încheiat ceremonia și predarea la acest loc. — În aceeași procesiune ca și incoace, a fost petrecut S. S. Părintele episcop până la biserică.

La aceste ceremonii au luat parte membri comitetului administratoriu dela fondurile școlare grănițarești, — membri direcțiilor din loc, inspectorul de școle comitatens, inspectorul de dare, decanul presbiteriului luteran din Bistrița, președintele tribunalului reg., vice comitele comitatului, deputatul dietal al cercului Dr. Iellinek, și un număr mare de inteligenți din toate branșele, de deosebite naționalități și confesiuni.

Am regretat însă tare, și regretăm neparticiparea prin vre un reprezentant al autorității confesionale a archidieceșei gr. orientale din Sibiu*), precum și a tuturor institutelor de învățămînt românesci din țeară, deși au fost invitate special. Mai neescusabilă este absența protopresbiterului gr. or. al tractului Bistrița, cu atîta mai vîrtos, căci d sa, ca om tîner, cu aspirațiuni și ambițiuni, este de prezent chiar membru în patronat și comitetul administratoriu. — Reserve de felul acesta nu escusă; și aci cu atîta mai tare nu, căci din partea confrăților borgoveni nu odată s'au ridicat tînguiri, că sunt preterați și neîndreptățiți de către confrății someșeni.

După încheierea ceremoniilor bisericești s'au făcut curtenirile; și fiind onomastica Majestății Sale, inteligența în corpore s'a prezentat la comisariul regesc, unde prin rostul S. S. P. Episcop au depus omagiile de fidelitate și loialitate. După acestea corporațiunile s'au prezentat Ilustrității Sale Părintelui Episcop, ear corpul didactic la Ilustritatea Sa delegatul guvernului și la președintele patronatului.

III.

La 2 oare p. m. s'a ținut un bauchet festiv în sala pentru gimnastică cu 160 couverte.

Cu ocaziunea acestui banchet s'au ridicat 13 toaste oficiale: pentru Majestatea Sa, guvern, metropolitul Vancea, episcopul Szabó, pentru comisariul regesc, pentru directorul suprem de studii din cercul Clușului, care din cause sanitare era absent; pentru fondatorii gimnasiului, pentru comisiunea de clădiri și întreprindători, pentru corpul profesoral și junimea studioasă, pentru donatorii flămurei și pentru oaspeți.

Dintre acestea pentru însemnatătea lui merită a fi amintit toastul delegatului guvernului, ridicat pentru fondatorii și susținătorii gimnasiului, în care, mîncînd dela responsabilitatea, ce zace asupra ministrului de resort din toate punctele de vedere și în toate direcțiunile, constată, că acolo, unde este un patronat ca și acesta, unde sunt susținătorii atît de conșciențioși și prudenți, problema ministrului și responsabilitatea sunt ușurate.

Afară de șirul toastelor celor oficiali au mai toastat decanul luteran al Bistriței, G. Budacker, pentru pretința între sași și români cu deosebire prin știință și progres. Acesta este cu atîta mai momentos, căci unul dintre corifeii sasilor din țeară, într'o limbă aleasă germană, în termeni meduvoși și măgulitori, ne spune, că din tinerete încă ca profesor la gimnasiul evangelic a urmărit cu atențiune pașii spre cultivare ai poporului românesc din aceste ținuturi; că a trăit în multe privințe în rătăcire; că a avut sub mîna sa pe mulți, cari astăzi sunt conducători ai poporului, constată, că astăzi s'a disilusionat și vede lucruri, cari nu numai sunt vrednice de imitat, dar chiar de pismuit. Constată, că aceasta populațiune chiar

*) După informațiunile, ce le avem — poate din trecere cu vederea — consistoriului nostru nu-i s'a notificat oficios sîntirea și respective deschiderea gimnasiului.

și pe terenul industriei, unde sasii se credeau de mult în avantaj, încă a început a se deștepta și arăta progrese.

În numele tinerilor universitari din Pesta, a tostat pentru prosperarea institutului absolventul în drept Șerban.

Telegrame de felicitare au venit dela:

Escelenția Sa Păr. arhiepiscop și metropolit Miron, dela SS. P. episcopi: Mihalyi, Mețian, Popasu, dela eforia scoalelor și direcțiunea gimnasiului din Brașov, dela direcțiunea seminariului din Arad și a scoalei civile de fete din Sibiu, dela corpul profesoral din Blaș, dela directorul suprem din Cluș, dela mai mulți particulari din Sibiu. Făgăraș, Udvarhely, Pesta, Slatina, Beiușiu, dela redacțiunea „Gazetei transilvaniei“ etc.

Seara a fost bal în spațioasa sala de gimnastică, la care au participat preste 300 de persoane din deosebite ținuturi. Printre dame, cari preste tot au fost în toalete elegante, am vădut multe și în constume. În pauză 15 studenți gimnasiali au produs jocurile: „bătuta“, „călușerul“ și „romanul“, spre mulțămirea întregului public. Aceste jocuri au fost petrecute cu atențiune și de cătră Ilustritățile Lor, comisariul regesc și delegatul ministerial.

Așa s'au petrecut aceste sărbători spre mulțămirea tuturor. Fie ca ele să fie începutul la o eră mai ferice pentru interesele culturale a le neamului nostru; ear gimnasiul năsăudean să aducă roade vrednice de intențiunea și jertfele fondatorilor.

Coresp.

Psichologia învățământului.

Apercepțiunea.

(Urma.)

II.

Să ne încercăm a reduce cauza acestor și multor altor fenomene la o teorie, care să fie considerată ca problemă psihologică.

Toate formațiunile psihice ca produse ale vieții sufletesci stau în oare-care referință, condiționată de acea împrejurare, că toate acele sunt născute din doi factori, unul subiectiv și altul obiectiv. Căci tot ce este înrudit din cauza origini ușor se unesc; și înrudit este tot acel product sufletesc, a cărui nascere se poate reduce ori la același obiect, ori la aceeași activitatea subiectivă. În măsura, în care obiectele naturei sau produsele societății omenești se grupează și ordonează în mic ori mare, în aceeași măsură se grupează și cunoștințele noastre despre ele. *Ordo ac conexio idearum idem est ac ordo et conexio rerum.*

În chipul acesta se nasc asociațiuni între formațiunile și concepțiunile vieții noastre sufletesci conform identității ori neidentității conținutului lor calitativ. Cu gruparea obiectelor trebuie să meargă paralel gruparea cunoștințelor despre acelea. Așa are fie-care om o grupă de concepute și gândiri, cari rezultă din considerarea și cuprinderea intereselor sale personali, familiari, alta din a celor civile, a treia din cuprinderea intereselor sale de funcționar s. a. m. Fie-care are o grupă de concepute asupra dreptului, moralului, artei, religiunii, învățământului etc.

Din percepțiunea lumii esterne și a individualității proprie se nasc conținutul conștiinței fie-cărui om.

Calea în scurt este următoarea:

Atât după rezultatele psihologiei științifice, cât și după ale fie-cărei discipline cultivate cu oare-care serioșitate, omul este considerat ca sintesă din două grupe de realități între sine disparate, din natură și spirit. Aceste ca unite în om, au numirea specială de trup și suflet. Consecința firească a acesteia uniri este raportul reciproc dintre dânsese. Resultatul acestui raport este un product concret numit senzațiune, care la concepțiunea naturală din doi factori, poartă caracterele ambilor, după principiul: deosebirilor din cauze corăspund deosebirile în efecte.

În această senzațiune se află două direcțiuni, ca tot atâtea cauze pentru formele de lucrare în viața omenească, una teoretică pentru cunoștințe, alta teleologică practică pentru lucrări, și ca tot atâtea cauze pentru consolidarea conținutului conștiinței.

Elementelor constitutive ale acestui conținut unii le dic *representațiuni*, traducând într'un mod foarte servil germanul: *Vorstellung*; alții *intipiri*, traducând tradusul maghiar *képzet*, ear alții (Popescu) *idei*, considerând numai partea formală și funcțiunea lor înaintea sufletului. Eu cred, că terminul cel mai potrivit, de mult folosit în limbă, și care acoperă pe deplin atât modul de naștere, cât și funcțiunea ca basă teoretică a vieții sufletesci, dar și poziția sa ca gen în sfera elementelor speciale este, considerat ca proces: *concepțiune*, ear ca product: *concept* (concept).

Cel mai elementar dintre concepute este simțiciunea (*Empfindung*), ca un act intensiv al sufletului, pe care acesta îl produce dela sine în urmarea impresiunii provenite din afară prin mijlocirea organismului fizic.

Organul, care mijlocesece aceasta, este sistemul nervilor cu aparatul de simțire alcătuit din cunoscutele organe de simțire.

Funcțiunea simțiciunilor este de a comunica cunoștințe și a informa pe suflet despre existența reală a lumii esterne.

Fie-care organ, în puterea energiei sale specifice mijlocesece numai acele afecțiuni și subministră numai acele cunoștințe, cari sunt adecuate constituțiunii sale organice, (ochiul: lumina etc.) și pentru cari este destinat. Singuratecele simțiciuni ca concepute pe baza percepțiunilor singuratecelor sensuri, sunt răspunsuri informative și reprezentative despre singuratecele calități ale obiectelor.

Dar deși ajunse în conștiința noastră pe căi deosebite, ele nu pot rămâne izolate; ci în puterea raportului dintre dânsese se combină într'o unitate, care devine un nou conceput și pe care, pedagogii într'un mod tradițional și autoritativ l'au numit *intuițiune* (earăși pe baza principiului: a potiori fit denominatio.) Eu cred și aici, că acestoi nou conceput, care are funcțiunea de a informa sufletul despre existența reală a singuratecelor realități și ale reprezentate pe acelea înaintea conștiinței, ar corăspunde mai bine terminul: *Informațiune* (*Informatio animo impressa*). Prin aceasta am dovedit modul nostru de gândire, și totodată am garanta limbajului nostru psihologic un felu de independință și putere de a-și crea termini conform geniului limbei și geneșei fenomenului.

(Va urma.)

Varietăți.

* (Călătoria împăratului german.) După îmbrățișări și sărutări s'a despărțit împăratul german de monarhul nostru și a călătorit la Roma. În tot locul împăratul a fost întâmpinat sărbătorește și cu mare însuflețire. În Roma i-s'a făcut o primire grandioasă. O parte a italienilor sunt tare entusiasmați pentru germani.

* (Conchemarea alegătorilor.) Comitetul partidei săseseci conchiamă pe viitoarea Duminecă, 14 Octobrie n. a. c. pe alegători la o adunare în sala dela hotelul „Impăratul roman“, unde deputații Oscar de Meltzl și H. Kästner, și vor desfășura raportul activității.

* Pe Luni, 15 Octobrie n. e convocată dieta maghiară. Se asteaptă cu mare încordare să se vadă isprăvile guvernului.

* (Necrolog.) **Ioan Pipos**, comite suprem în pensiune și avocat, după grele și îndelungate suferințe în al 67-lea an al vieții și în al 40-lea an al fericitei căsătorii și-a dat nobilul suflet în mâinile Creatorului, Mercuri în 10 Octobrie (28 Septembrie) a. c., dimineața la 2 oare.

Solemnitatea funebrală se va ține Vineri în 12 a-lunei curențe la 9 oare a. m., eară rămășițele pământesci ale scumpului defunct se vor transporta imediat la Hondol în mormântul familiar.

Această ireparabilă pierdere subsemnații cu inimă sfâșiată de durere o aduc la cunoștința tuturor rudeniilor și amicilor lui, precum și mult iubitei sale națiuni.

Alba Iulia, în 10 Octobrie (28 Septembrie.) 1888. **Maria Pipos** născută **Danciu** soție. **Ioan, Aurel, Emilia** marit. **Muntean, Eufemia** fii și fice. **Ioan Muntean**, ginere. **Emilia, Corneliu**, nepoți.

* (Cestiunea regaliilor.) Cestiunea regaliilor a fost mult comentată în foile din statul ungar. În urma atâtor controverse se anunță acum din Pesta, că în cercurile parlamentare de acolo se vorbește, cum-că ministrul president Tisza e gata a face mari modificări în proiectul pentru răscurperarea regaliilor.

* (Afacerea Strossmayer.) Sgomotul cel mare, cel'a provocat afacerea episcopului din Diakovar, se pare a rămâne numai sgomot. Se dă ca pozitivă scirea, că Curia papală a pus *ad acta* cestiunea aceasta, după ce a primit informațiuni dela nunțiiu papal din Viena. Foile maghiare fulgeră asupra întregii procederi și sunt tare măhnite, că papa nu s'a luat informațiuni din țeara ungurească dela prelații din Strigoniu ori Budapesta.

* (Escursiuni.) În 8 Octobrie n. a plecat cu trenul din Brașov 120 meseriași pentru a cerceta espozițiunea din Viena. Primirea în Viena a fost sărbătorească.

* („Tesaurul dela Petroasa“.) După cum spun foile din România, tipărirea opului dlui I. Odobescu, ce se face în Paris, e aproape terminată.

* (Liferări.) Ministeriul de războiu a încunos cînțat camera comercială și industrială din Brașov despre liferarea a 9000 strae de iarnă, 12,000 de vară și 8600 țoale albe pentru cai. Ofertele se se înaintează până în 20 Novembre a. c. Consulatul austro ungar din Sofia notifică numitei camere liferarea pentru postav și cisme pe șeama armatei bulgare.

* (Fanatism ori șovinism!) Conventul general evangelic a luat hotărîrea, ca să se introducă cercetare asupra acelor funcționari ai bisericeii, cari au luat parte la sărbătorile dela Kiew.

* (Anarhistii și împăratul Wilhelm II-lea.) Din Stuttgart s'a scris unei foi însemnate germane, că cu patru zile înainte de a pleca împăratul german din Postdam, patru persoane remarcabile anarhistice au dispărut din Zürich. Poliția din Zürich a încunoscințat despre aceasta pe cei din Berlin și de aici s'au trimis depeși în toate părțile, ca autoritățile respective de prin locurile, pe unde a călătorit împăratul, să fie cu mare precauțiune; căci viața împăratului e în pericol.

bile anarhistice au dispărut din Zürich. Poliția din Zürich a încunoscințat despre aceasta pe cei din Berlin și de aici s'au trimis depeși în toate părțile, ca autoritățile respective de prin locurile, pe unde a călătorit împăratul, să fie cu mare precauțiune; căci viața împăratului e în pericol.

* (Arestare.) În Mülzsteg a fost arestat un student din Graz la poarta bisericeii. Se vorbește, că studentul în loc să salute pe împăratul nostru Francisc Iosif, când merse să asiste la serviciul divin, s'au uitat numai cu coada ochiului. Înaintea comisariului a declarat, că el — studentul — n'a cunoscut pe împăratul austriac, însă a voit cu tot deadinsul să cunoască pe împăratul Wilhelm al II-lea.

* (Coadă pisiceii). Da... prietene... i-a tăiat.
— Ce?
— Coadă!
— Așa... acel om trebuie să fie un original.
— Cam așa.
— Ia spune-mi și mie această istorie.

— De ce nu!... Scii, că lumea e plină de original. Însă sunt originali și originali. Scii, că Buffon nu scria un rënd, până-ce nu se pudra, nu încingea sabia și nu-și punea mangetele de dantelă. Crebillon din contră, îmbrăca hainele cele mai murdare și scria stând în vârful unei scări. Mehul compunea, punând un cap de mort pe piano...

— Bine... bine... dar coada?
— Ajung și la coadă. Faptul s'a întâmplat în America.

— O, atunci!...
— Nu ride. Ți garantez autenticitatea până... la un punct.

Un mare industriaș american, care se ține de devisa engleză: „timpul e ban“, avea o pisică foarte frumoasă și cu o coadă lungă de tot. Pisica eșia din casă. De câte ori eșia, americanul îi deschidea ușa. Într'o zi însă...

— Ce?

—...A observat, că trebuia să țină mult ușa deschisă, pentru-ca să iasă pisica cu coadă cu tot. Atunci americanul și făcu următoarea socoteală: pisica iese de dece ori afară pe zi, pentru fie-care dată trebuie să țin ușa deschisă o minută. Într'un an aceasta face cinci zile.

— Grea muncă... Cinci zile pe an numai pentru coada pisiceii.

— Ca să scape d'această muncă tăia coada pisiceii. În urmă, într'o clipă pisica eșia afară din casă.

— Americanul trebuie să fi fost un nebun ca să facă aceasta!...

— Nu tocmai, prietene; americanul era un om practic, iată tot; dacă și noi am fi așa de înțelepți ca el, am controla toate mișcările noastre, am observa, că petrecem mai mult de jumătate de zi spunând, sau făcând prostii.

Mulțămită publică.

Sibiu, în 29 Septembrie.

Subscrisul am avut fericirea de a fi ajutorat și susținut cu stipendiu din partea Prea onoratului comitet al Asociațiunii transilvane pentru literatura română și cultura poporului român, la scoala de sculptură din Săcele-Satulung.

Pentru această faptă generoasă me simt îndatorat cu cea mai mare recunoscință, carea nu știu în ce mod voi fi în stare a o arăta, decât silindu-me și stăruint a fi un fiu folositoriu iubitei noastre națiuni. Mulțămesc din inimă Prea onoratului comitet pentru bunăvoința, ce a avut o de a-mi pregăti un mod mai ușor de viață.

Me rog cu tot respectul, d-le redactor, a da loc acestor rënduri în prețitul dvoastre țiar.

Iosif Moian.

absolvent al scoalei de sculptură din Satulung.

Bursa de Viena și Pesta.

Din 11 Octobrie 1888.

	Viena	B-pesta.
Renta de aur ung. de 6%	—	—
Renta de aur ung. de 4%	100.25	100.25
Renta ung. de hârtie	97.05	90.85
Renta de aur austriacă	110.—	110.—
I emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	97.60	97.50
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	—	—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumului de fer orient. ung.	111.—	112.50
Obligațiuni urbariale ung.	104.50	104.50
Obligațiuni urbariale ung. cu sorți	104.50	104.—
Obligațiuni ung. de rescumpărarea decimeii de vin	99.75	100.—
Sorți ungurești cu premii	131.—	130.75
Sorți de regularia Tisei	126.—	123.—
Sorți de stat dela 1860	140.—	140.50
Acețiuni de bancă austro-ung.	876.—	875.—
Acețiuni de bancă de credit ung.	303.25	310.—
Acețiuni de credit austr.	310.—	310.—
Galbin	5.75	5.73
Napoleon	9.62	9.61
100 marce nemțesci	59.45	59.40
London pe (poliță de trei luni)	121.70	121.80

Nr. 652. [1957] 1-3

CONCURS.

Pentru ocuparea în mod definitiv a postului învățătoresc dela scoala română populară gr. or. din Jabești-Sămărtin, împreună cu un salariu anual de 150 fl., în bani, plătit din repartițiune în două rate semestrale de câte 75 fl., se scrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare.

Reflectanții vor subterne suplimentele lor concursuali, instruite cu documentele prescrite în lege, subscrisului în termenul indicat mai sus, p. u. Maros-Vécs.

Oficiul protopresbiterial gr. or tractul Reghinului.

IdiceI, 20 Septembrie, 1888.

In conțelegere cu comitetul parochial.

Galacteon Șagău,
protopresbiter.

Nr. 323 [1958] 1-3

CONCURS.

Pentru întregirea stațiunilor învățătoresci venite vacante la scoalele din jos numitele comune se scrie concurs cu termin până la 15 Octombrie 1888.

1. Rechita-Purcăreț, două stațiuni salarizate fie-care cu câte 110 fl. și lemne.

2. Laz, cu leafă anuală de 130 fl. cortel și 2 orgii de lemne.

3. Căpâlna, cu salariu de 120 fl. cortel și lemne.

Doritorii de a ocupa numitele mai sus stațiuni învățătoresci, au să-și aștearnă suplicile instruite legalmente oficiului protopresbiterial subsemnat în termenul indicat.

Sebeș, în 23 Septembrie, 1888.

In conțelegere cu comitetul parochial.

I. Tipeiu,
prot.

Nr. 387 [1859] 1-3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor de învățători la scoalele rom. gr. or. din comunele mai jos însemnate, protopresbiteratul Iliei, se scrie concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare

1. Godinesti cu Petresti, cu leafă anuală de 200 fl., și 4 stângini lemne.

2. Brașeu, cu salariu anual de 120 fl. și lemne de ajuns.

Dela concurenții la aceste posturi se cere să cunoască bine tipicul și cântările bisericesti, având fie care a ține strană în zile de Dumineci și sârbători.

Doritorii de-a ocupa vre-una din aceste stațiuni au a-și aterne suplimentele instruite conform legilor din vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiterial până la termenul susindicat

Oficiul protopresbiterial gr. or. al tractului Iliei în conțelegere cu comite-tele parochiale concernente.

Ilia, la 20 Septembrie, 1888.

Avram P. Pécuarariu,
protopresbiter.

Nr. 486. [1960] 1-3

CONCURS.

Pentru întregirea posturilor învățătoresci dela scoalele confesionale gr. or. române din comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul gr. or. al Avrigului, se scrie concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare.

1. Porcești, un post de învățătoriu cu salariu anual de 300 fl., din cassa alodială.

2. Sebeșul-inferior, postul de adjunct învățătoresc cu salariu anual de 150 fl.

3. Glâmboaca, postul de învățătoriu cu salariu anual de 80 fl. și cuartir natural.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi să și subștearnă cererile concursuali instruite conform legilor în vigoare la oficiul protopresbiterial gr. or. al Avrigului, posta Avrig (Felek) până la termenul susindicat.

Avrig, 25 Septembrie, 1888.

In conțelegere cu comitetele parochiale concernente, oficiul protopresbiterial gr. or. al Avrigului.

Ioan Câdea,
protopresbiter.

Nr. 286. [1961] 1-3

CONCURS.

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci dela scoalele gr. or. române mai jos însemnate (din protopresbiteratul Geoagiului I, se scrie concurs cu termin până la 15 Octombrie 1888.

1. Uroi, cu salariu anual de 200 fl., cuartir gratuit și 2 orgii lemne.

2. Dealu mare, cu salariu de 150 fl., cuartir gratuit și 2 orgii de lemne.

3. Folt, cu salariu anual de 80 fl., cuartir gratuit și lemnele trebuincioase pentru scoală și învățătoriu.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi, au a-și aterne concursurile instruite conform legilor în vigoare, la subscrisul oficiu protopresbiterial până la termenul susindicat.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al tractului Geoagiului I, în conțelegere cu comitetele parochiale.

Hondol, 26 Septembrie, 1888.

Vasilin Pipos,
protopresbiter.

Nr. 40 [1945] 2-3

EDICT.

Maria Maniu din comuna Fofeldea, care de 4 ani de zile a părăsit cu necredință pe legiuitorul ei soț Ioan Ciogu, tot din Fofeldea, se citează ca în termen de 6 luni dela prima publicare a acestui edict, să se prezente înaintea subsemnatului for matrimonial, — căci în cas contrariu cauza divorțială se va decide și în absența mai susmenționatei pribegite.

Scaunul protopresbiterial gr. or. al tractului Agnita.

Agnita, 20 Septembrie, 1888.

Sabin Piso,
protopresbiter.

Nr. 309. [1952] 3-3

CONCURS.

Devenind vacante stațiunile învățătoresci la scoalele comunelor mai în jos numite se scrie concurs cu termin de 15 zile dela prima publicare.

1. Oarda de sus, cu salariu anual de 200 fl., cortel și lemne.

2. Loman, cu leafă de 150 fl. din cassa comunei.

Morbul caracteristic și mai lătit în această țară este mistuirea cea rea.

Bucătăriile moderne și modul de traiu modern sunt cauzele acestei suferințe, care în un mod neprevădător ne cuprinde în ghiarele sale. Mulți oameni sufer de dureri de pept și coaste, adeseori și de dureri de spate; se simt slabi și somnuroși, au un gust rău în gură, mai cu seamă dimineața; un fel de scuipit cleios se adună în dinți; apetitul lor e rău, în stomach simt ceva ca o povară grea, și adeseori simt în stomach un fel de obosire, ce nu se poate descrie, care prin introducerea nutrimențului nu se depărtează. Ochii sunt fără viață, mâinile și picioarele se răcesc; nu trece mult și se ivesc tusa, la început seacă, după câteva luni însă însoțită de flegmă verde, cel cuprins de boală se simte pururea obosit, somnul nu-l recrează; devine mai apoi nervos, iritabil și melancolic, cuprind presimțiri rele; când se ridică repede se simte amețit și întreg capul îi e clătinător, intestinalele se astupă, pelea îi devine sârcă și ferbinte, sângele se îngroașe și înțapă, sclerotică ochiului capătă o colorare galbină; urinul se împuținează și capătă o colorare închisă, rămânând o parte din el înăuntru; luând nutrimențului, simte când un gust dulce când acru, care e însoțit de bătaie puternică de inimă; puterea vederii scade, înpăișându-se ochii și se simte cuprins de simțul unei mari slăbiciuni și osteneți. Toate acestea simptome apar alternativ, și se presupune, că aproape o terțialitate din populațiunea acestei țări sufer de una sau alta dintre aceste boale. Prin Extrakt-shaker mistuirea bucatelor ia un așa avânt, că corpului bolnav dându-se nutrimenț devine foarte sănătos. Efectul acestei medicini este într-adevăr admirabil. Milioane și milioane de butelii s'au vândut și numărul documentelor, cari atestă puterea vindicătoare a acestei medicini, e foarte mare. Sute de boale, cari poartă cele mai diferite nume, sunt urmările nemisturii; depărtat acest rău din urmă, dispar toate celelalte, căci acelea sunt simptome ale adevăratei boale. Medicina e Shaker-Extrakt. Mărturisirile miilor, cari vorbesc în un mod foarte satisfăcător de proprietățile vindicătoare ale ei, o dovedesc aceasta fără nici o îndoială. Această medicină escelentă se poate căpăta în toate spițeriile.

Persoane, cari sufer de incuiere, să folosească „pilulele de curățire a le lui Seigel“ (Seigel's Abführ-Pillen) în legătură cu Shaker-Extrakt „Pilulele curățitoare ale lui Seigel“ vindecă incuierea, alungă frigurile și răceala, depărtă durerea de cap, împedecă mânia. Care le a cercat va continua de sigur cu folosirea lor. Produc efect pe încet și fără de a cauza durere. Prețul: Unei butelii Shaker-Extrakt fl. 1.25. O șatula „pilulele curățitoare ale lui Seigel“ 50 cr.

Proprietariul medicinei „Shaker-Extrakt“ și al „pilulelor lui Seigel“ A. I. White Limited, London 35 Faringdan Road E. C. [1746] 1-24

Moschganzen, 23 Martiu, 1884.

Stim. Dle. Am fost așa de norocos a ajunge din întâmplare la „Extractul lui Shaker“ și la pilulele curățitoare ale lui Seigel, cari la mine au avut efecte admirabile. Timp de mai mulți ani am suferit de dureri de cap și de reumatism. O amică îmi procură 10 dărașe din pilurile D-voastre escelente și aceste așa de bine m'au restaurat, încât e o minune. Vă rog frumos a-mi trimite cu rambursă încă o sticlă „Extractul lui Shaker“ și o șatue din pilurile curățitoare ale lui Seigel. Cu stimă

Leopold Loncaric, inginer în Stiria, Moschganza, Austria inferioară. — Vă rog pentru o grabnică expedare.

Depozitul principal pentru Austria:

IOHANN NEP. HARNA, farmacie „zum goldenen Löwen in KREMSIER (Mähren).

Depozitul principal pentru Ungaria și Transilvania Josef v. Török, farmacist, Königsgasse 12 Budapesta.

Se poate procura mai departe în farmacia din Sibiu, Augustin Teutsch; Alba-Iulia, Gh. Fröhlich; Brașov, Demeter Eremias și Fr. Steiner jun., Eduard Kugler; Cluj; Ioan Biró și Michael Szécy; Hunedoara; Murăș-Oșorhein, Bernady; Petroșeni, Guido Geberth; Sighișoara, F. Beswert; Zălau, S. Ww. Weiss.

Imprumuturi favorabile de bani

primesc pe credit personal persoane de sine stătătoare, cari au o locuință anuală corespunzătoare și o remunerațiune regulată sau venite, și anume: măiestrii, neguțătorii, oficianții, officierii, privatierii, proprietarii de pământ ș. a. conform relațiilor dela 50 fl. până la 1000 fl. pe lângă o ușoară plătare lunară sau trei-lunară cu 6% interese.

Pe intabulațiunile fundnare cu 4 1/2% și 5% cu sau fără amortizațiuni. Informațiuni mai deaproape se dau la

G. A. Steiner, Budapesta,
Gr. Károlyi-utca 12.

La informațiunile în scris sunt a se alătura 3 marce postale. [1902] 1-8

Picături de stomach
Mariazeller,

care lucră de minune în contra tuturor boalelor de stomach.

Neamemat mai bune, ca ori cari alte, pentru lipsa de apetit, și slăbiciunea stomachului, respirație, vânturi, râgăieli acre, colică, catar de stomach, acreea, formarea de peatră, producerea de prea multă flegmă, gâlbănare, greață și vărsături, (vomări), durere de cap (în cazul când provine dela stomach), convulsii de stomach, constipațiune sau inercie, încercarea stomachului cu mâncări și beuturi, limbiaci, splină, ficat, și hemoroidii. Pretul unei sticle dimpreună cu manducerea la întrebuințarea lor 40 cr., o sticlă dublă 70 cr. [1907] 6-52

Espositul-Central prin farmacistul Carl Brady, Kremsier (Moravia).

Picăturile de stomach Mariazeller nu sunt un arcan. Părțile constitutive sunt arătate la fie care sticlă pe explicarea la întrebuințarea lor. Veritabile se pot căpăta mai în toate farmaciile.

Aviș! Picăturile veritabile de stomach Mariazeller, se falsifică și imităz în multe părți. Ca semn al veritabilității, are să se ia totdeauna, embalgia cu care se învelesc sticla, și care e roșie și în partea de deasupra provădută cu marca fabricii, având pe lângă aceasta de a se mai observa, ca explicarea la întrebuințarea lor, care se află la fie care sticlă să fie imprimată în tipografia lui H. Gusek în Kremsier.

Veritabile se pot căpăta: Sibiu, farmacia Wilh. Morscher, farmacia Karl Müller, farmacia August Teutsch. — Orștie, farmacia George Deak, farmacia Ios. Graffius, farmacia N. Vlad. — Avrig, farmacia Keszari. — Săbuzung, farmacia Gustav Ickelins. — Alba-Iulia, farmacia Iul. Fröhlich. — Mediaș, farmacia Schuster. — Sas-Sebeș, farmacia Ludwig Binder, farmacia I. C. Reinhard. — Aind, farmacia Em. Kovács. — Petroșeni, farmacia G. Gerbert. — Mercuria, farmacia Chr. Fr. Schimert. — Făgăraș, farmacia P. Idner, farmacia Hermann. — Căhalm (Köhalom), farmacia Eduard Melas.

Cele mai mari distincțiuni la expozițiunile de la 1867 încôce.

Să se cêră tot-de-a-una a nume:

Extract de carne al Companiei

Liebig

Numai atunci veritabil, când eticheta fiecărui borcan portă alăturata semnătură în colere albastră.

Extractul de carne al lui Liebig servește pentru a prepara repede o excelentă supă substanțială, precum și a îmbunătăți și a da aromă tutulor supelor, sosurilor, legumelor și mâncărilor de carne și, fiind bine întrebuințat, oferă pe lângă o comoditate extraordinară mijlocul pentru economii mari în menaj. Excelent mijloc de întărire pentru slabi și bolnavi.

Depozitul central al Companiei Liebig pentru Austro-Ungaria: Carl Berck furnisorul curței imp. reg. austr. Viena, I., Wollzeile 9. Se găsesc în toate bănciile, drogheriele și farmaciile.

Cele mai mari distincțiuni la expozițiunile de la 1867 încôce.